

GDY BIBLIĘ I KATECHIZM
CZYTAMY PO POLSKU

* * *

O. Ludwik Mycielski OSB

**GDY BIBLIĘ I KATECHIZM
CZYTAMY PO POLSKU**

Biskupów
2023

© *Copyright by* ORDO ET PAX
Fundacja Benedyktynów w Biskupowie

Redakcja:
Autor <ludwik@benedyktyni.org>

Korekta:
Bartosz Kociuba
Projekt okładki:
Jolanta i Sławomir Kielkowscy

Imprimatur:
O. Sławomir Badyňa OSB, przeor
Biskupów, dnia 6 stycznia 2023 roku
L. dz. 1 / 2023

Wydawca:
ORDO ET PAX – Fundacja Benedyktynów
48-355 Biskupów 72
tel. 77 439 82 06

Druk:
ELPIL Jarosław Pilich
ul. Artyleryjska 11
08-110 Siedlce
elpil.com.pl

ISBN: 978-83-950641-8-0

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie [9]

1. W Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego [11]
2. Ojciec nasz [30]
3. Zdrowaś Maryjo [35]
4. Wierzę w Boga [38]
5. Misterium nieprawości
i wielkie misterium naszej religii [40]
6. Apostołowie i uczniowie Pana Jezusa [60]
7. Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię [66]
8. Uczynię was łowcami ludzi [79]
9. Świętymi bądźcie [71]
10. Kochać i miłować [76]
11. Przykazanie [87]
12. Modlitwa Pana Jezusa [97]
13. Misterium Wspólnoty Kościoła [100]
14. Misterium Najświętszej Eucharystii [118]
15. Bezcenne dobro naszego języka ojczystego [124]
16. W świecie marzeń [131]

Postowie [139]

Skorowidz słów, które zwracają na siebie uwagę [141]

* * *

Ojczyzna moja – to ta ziemia droga,
Gdziem ujrzał słońce i gdziem poznał Boga,
Gdzie ojciec, bracia i gdzie matka miła
w polskiej mnie mowie pacierza uczyła.

Maria Konopnicka

Wyrazem naszego szacunku do człowieka jest posługiwanie się mową ojczystą, przemawianie językiem czystym, pięknym, takim, który jak czerpak umie z myśli ludzkiej wziąć całą treść, by zamknąć ją w słowie. A co nie da się zamknąć w słowie, będzie się obficie przelewało, tworząc więź słów z myślą i duchem, ducha z miłością. Dopiero wtedy będzie to poezja, będzie to kultura, będzie to słowo pożywe jak pokarm. Takie właśnie słowo potrzebne jest współcześnie.

*Błogosławiony Prymas Tysiąclecia,
kardynał Stefan Wyszyński*

WPROWADZENIE

Od wielu lat zapraszają mnie do czytania dwie duże, niebieskie książki: „Biblia Tysiąclecia” i „Katechizm Kościoła Katolickiego”. Ilekroć za tym zaproszeniem pójdę, zwracam uwagę na słowa natchnione przez Ducha Świętego w pierwszej i cytowane w drugiej. Moimi spostrzeżeniami chcę teraz się podzielić.

Zabieram się do pisania „z bojaźnią i z wielkim drżeniem” ^{1Kor 2,3}. Bo właśnie: będę się obracał pośród przepastnych tajemnic naszej wiary. Będę się starał odsłaniać fundamenty polskich słów, a więc fundamenty greckie – z tą świadomością, że oryginalne słowa Biblii mają „natchnienie wyrazowe” (znamię Ducha Świętego jest w każdym słowie greckim Nowego Testamentu, czego nie zapewniają przekłady na inne języki).

Odwagi do pisania tej książki nabierałem podczas lektury Konstytucji Dogmatycznej II Soboru Watykańskiego „O Bożym Objawieniu *Dei Verbum*”.

Kościół miał zawsze we czci Pisma Boże, podobnie jak samo Ciało Pańskie, skoro zwłaszcza w liturgii nie przestaje brać i podawać wiernym chleb żywota tak ze stołu słowa Bożego, jak i Ciała Chrystusowego. Zawsze uważał i uważa owe Pisma – zgodnie z Tradycją świętą – za najwyższe prawidło swej wiary, ponieważ natchnione przez Boga i raz na zawsze utrwalone na piśmie przekazują niezmiennie słowo samego Boga, a w wypowiedziach proroków i apostołów pozwala rozbrzmiewać głosowi Ducha Świętego. Trzeba więc, aby całe nauczanie kościelne, tak jak sama religia chrześ-

cijańska, żywiło się i kierowało Pismem Świętym. Bó-
wiem w Księgach Świętych Bóg Ojciec, który jest
w niebie, spotyka się miłościwie ze swymi dziećmi
i prowadzi z nimi rozmowę. Tak wielka zaś tkwi w sło-
wie Bożym moc i potęga, że jest ono dla Kościoła pod-
porą i siłą żywotną, a dla synów Kościoła utwierdze-
niem wiary, pokarmem duszy oraz źródłem czystym
życia duchowego. Stąd doskonale zastosowanie ma
do Pisma Świętego stwierdzenie: „żywe jest słowo
Boże i skuteczne” *Hbr 4,12* – „ma moc zbudować i dać
dziedzictwo wszystkim uświęconym” (1).

¹ *Dz 20,32;*
1Tes 2,13.

Rozdział VI Kon-
stytucji Dogma-
tycznej o obja-
wieniu Bożym
Dei Verbum ²¹

² Dzieło to jest
owocem pracy
siedemdziesięciu
przedchrześci-
jańskich uczo-
nych.

³ Przekazując
słowa greckie li-
terami polskimi
nie zawsze będę
się kierował zasa-
dami *transkrypcji*
naukowej; niejed-
nokrotnie będzie
to *transkrypcja fo-*
netyczna.

Spostrzeżenia więc, którymi pragnę się podzielić,
będą uwzględniać – podobnie jak w kilku poprzednich
moich książkach – oryginalne, natchnione, greckie słowa
i zwroty Nowego Testamentu; natomiast gdy chodzi
o Stary Testament, odczytuję jego Księgi z *Septuaginty*
(²) – czyli z przekładu Biblii Hebrajskiej na język grecki
(gdy chodzi o samą Biblię Hebrajską muszę wyznać, że
z biegiem lat niestety prawie całkowicie straciłem umie-
jętność jej odczytywania; leci mi już rok 85).

Moje biblijne uwagi będą miały wydźwięk pozytywny.
Jednak równocześnie wypada mi zapowiedzieć, że sporo
w nich będzie także uwag krytycznych, ponieważ niekiedy
– podczas Najświętszej Liturgii – słyszę słowa, które wzbu-
dzają we mnie niepokój. „Dlaczego współcześnie powta-
rzane są błędy dawnych przekładów na język polski?
Dlaczego wprowadzono innowacje trudne do przyjęcia?”

Na marginesach tej książki nie zamierzam podawać
zbyt wielu wyjaśnień. Nie jest to rozprawa naukowa (³).

Proszę tych, co będą tę książkę czytać, by uwzględ-
niali moje związane z wiekiem ograniczenia intelektualne:

liczę na młodych! Oni lepiej sprawy poruszane przeze mnie wyjaśnią jako bardziej uczeni i zadbają o coraz werniejszy przekład słowa Bożego na język polski.

Rozdział 1

W IMIĘ OJCA I SYNA, I DUCHA ŚWIĘTEGO

Gdy się zegnamy, wymawiamy słowa: „W Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego”. Są to prawie ostatnie słowa, jakie Pan Jezus przed wniebowstąpieniem skierował do swoich apostołów i uczniów. Zapisane są w Ewangelii według świętego Mateusza ^{Mt 28,19}:

Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu
W IMIĘ OJCA I SYNA, I DUCHA ŚWIĘTEGO.

Wcześniej – rozpoczynając swoją działalność publiczną – Pan Jezus powiedział: *Metanoείτε kai pistéuete en to Euangelío* ⁽¹⁾. Tu wypada mi zauważyć, że nie czytamy „wierście *eis ton Euangelíon*” ⁽²⁾ (co by znaczyło: „wierście w Ewangelię”), lecz „wierście *en to Euangelío*”. Święty Jan Paweł II ten oryginalny zwrot tłumaczy: „wierście we wnętrzu Ewangelii, w środowisku ewangelicznym”. Stąd też w swoim okresie krakowskim nawoływał:

TWÓRZCIE ŚRODOWISKO,
w którym może naprawdę rozwijać się wasza wiara!

Metánoia, o której mowa – to zmiana umysłu i serca pod wpływem orędzia ewangelicznego i pod wpływem łask sakramentalnych w chrześcijańskim środowisku, za czym idzie zmiana naszego stylu życia.

¹ Μετανοείτε και πιστεύετε εν τῷ εὐαγγελίῳ (Mk 1,15).

² A więc nie: εἰς τὸν εὐαγγέλιον

Chrzest święty

Metánoia jest konieczna przed przyjęciem sakramentu chrztu świętego – wewnętrzne nawrócenie jest nieodzowne, jeśli człowiek ma stać się „chrześcijaninem”. Jak jednak tytuł „chrześcijanin” brzmi w greckim oryginale?

W czterech Ewangeliach i w Dziejach Apostolskich ci, którzy szli za Panem Jezusem, wymieniani są jako *mathetái* oraz *mathetríai* ⁽³⁾ – „uczniowie” oraz „uczen-nice”. Uczniowie Pana Jezusa siebie samych nazywali „wierzącymi, wiernymi” – *pisteúontes, pisteúsantes* ⁽⁴⁾. Po-gańscy mieszkańcy Antiochii, którzy ich obserwowali, nazwali ich *christianoí* ⁽⁵⁾ – „ludźmi Chrystusa”.

Ci, którzy uwierzyli, wszystko mieli wspólne. Sprzedawali majątki i rozdzielali je każdemu według potrzeby. Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, spożywali posiłek w radości i prostocie serca ^{Dz 2,44.46}.

Polska nazwa uczniów Pana Jezusa – „chrześcija-nie” – nie jest tak szczęśliwa, jak na przykład w języku niemieckim: *die Christen* – „ludzie Chrystusa”. Nasz tytuł „chrześcijanin” wywodzi się nie od Imienia Chrystusa, lecz od chrztu świętego. A „chrzest” po grecku – *báptisma* ⁽⁶⁾ – to „zanurzenie”. Podstawowe więc znaczenie słów Pana Jezusa jest takie:

Idźcie i nauczajcie wszystkie narody,
ZANURZAJĄC JE
w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego ^{Mt 28,19}.

Pośród dni pielgrzymowania na ziemi, nasze święte „zanurzenie” dokonuje się w chwili chrztu świętego

³ μαθηταί
μαθητρίαί
⁴ πιστεύοντες
πιστεύσαντες
⁵ χριστιανοί

⁶ βάπτισμα